

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. augusztus 11.

170. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Viaio dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fiók-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hóra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A kiviteli humbug.

Irta : NAUTCUS.

Magyar kivitelről, magyar tengerentuli forgalomról szoktak beszélni.

Számadatokkal igazolják, hogy a fiumei kikötőnek ebben vagy amabban a hónapban a kiviteli vagy behozatali statisztika miképpen módosult s nem egyszer himnuszokat zengetnek a legkomolyabb szaklapok is, hogy hát milyen boldog a magyar.

A kivitel emelkedéséről azután természetesen hamis hírek kerülnek forgalomba, s a magyar közönség, amely nincs beavatva a dolgok titkaiba, elhiszi, hogy csakugyan van kiviteli kereskedelmünk, hogy csakugyan boldog a magyar.

A beavatottak sokat tudnának beszélni a kiviteli humbugról.

Mert a magyar kivitelről szóló hírek hamis világításba helyezik forgalmi állapotainkat s nem mutatják ki sohasem világosan, hogy a helyzet milyen, hogy az állapotok tényleg javultak-e vagy sem.

A kereskedelemügyi kormány igyekezete föltétlenül elismerést érdemel s nem is célunk annak érdemeit kétségbevonni.

A kormányok a viszonyokhoz mérten igyekeznek közremunkálni azon, hogy a kiviteli, illetőleg tengerentuli forgalom emelkedjék. Milliókat költ hajózársaságok támogatására. Ennek meg is van a gyümölcse.

Tengeri hajózásunk, amely eddig szegény és elhanyagolt volt, bámulatosan fejlődött s a legszigorubb kritikuskak is el kell ismernie, hogy fontos intézkedések történtek ezen a téren.

Már a kiviteli cégek támogatásával más-ként vagyunk.

A magyar állam testén valósággal élőködnek az olyan társaságok, amelyek kivittel foglalkoznak — a maguk hasznára s az állam pénztárának a rovására.

Ez kérem nem pusztá föltevés. Számokkal igazolhatnók, hogy a kormány mennyi pénzt költ az olyan cégek támogatására, amelyek semmiképp sem szolgálják azt a hivatást, a melyre rendeltettek.

De azért a nagy szubvenciót vigan zsebre vágják s örömmel fogadják el a busás vasuti refakciát, amelyek nélkül tulajdonképpen magyar kivitel nem is exisztálna.

Tény dolog, hogy az egész magyar tengerentuli forgalom a szédületes refakción alapszik s amely pillanatban ez megszűnnék, véget érne a magyar kivitel is. A fiumei kikötő vesztégyár jellegét ölténé magára s a magyar kiviteli cégek koldulhatnának belé.

Nem tagadjuk, hogy a kivitel fejlesztése szempontjából óriási szükség van a refakciókra és egyéb állami kedvezményekre.

Csak azután a támogatás módjára nézve volnának ellenvetéseink. A kormány ma nálunk nem ért a kiviteli viszonyok elbírálására s olyan cégeket részesít támogatásban, amelyek sem nem magyarok, sem nem kiviteli cégek. A refakciák terén könnyelmű gazdálkodást kell konstatálnunk, s a vaknak is látnia kell, hogy az ellenőrzés milyen gyatra, milyen megbizhatatlan.

Mintha csak arra szednék a polgárok adóilletékeit, hogy azután dobálódzanak velük. Ezen a téren nagy tisztogatásra van szükség.

Bárgyuság volna azt állítani, hogy a magyar kivitel megélhet állami támogatás nélkül, amikor annak segítségével is nehezen boldogul. Sajnos, a mi gyáriparunk és kereskedelmünk ma éli csecsemőkorát. Gyámolítani, segíteni kell, hogy el ne pusztuljon a csecsemő. Csak azután arra kell ügyelni, hogy a sok csecsemő közül melyik érdemli meg, hogy éljen, melyiket kell gyámolítani.

Az exporcégeket erősekké, hatalmasokká kell tenni, hogy azután támogatás nélkül is boldogulhassanak.

Először kereskedelmi szervezetet kell teremteni, amely olyan emhereket küldene külföldre, akik nemcsak uraskodni, napidíjakat és egyebet tudnak szedni, hanem a munkához is értenek.

Szóval: kereskedőket küldjünk a kiviteli piacra. Ugy, amint ezt a külföld modern államai teszik.

A kezdeményezés ezen a téren az állam támogatásával megtörtént. A muzeumi levelezők be tudnák tölteni ezt a hivatást.

Igen ám: de az állam által támogatott kereskedelmi muzeum egy-két kivétellel olyan embereket biz meg a levelezői tiszttel, akik protekcióból jutnak ehhez az álláshoz s annyit értenek az üzletkötés módjaihoz, mint a fiumei rendőrség a gonosztevők kézrekerítéséhez.

Hasonló terven dolgozik a gyáriparosok országos szövetsége. Ez a vállalkozás (bármilyen lassan is halad) talán a megáldáshoz fog vezetni. Sajnos, a szövetség nem támogatja a terv megvalósulását erejéhez mérten.

Egy kiviteli tanács, amely Fiumében és Budapesten székelne, szintén ezeket a célokat szolgálja.

Sajnos, hiába teszünk előterjesztéseket, hiába hozakodunk elő új tervekkel, új eszmékkel. Nem akad senki, aki érdeklődne az ügyek iránt.

A mai kereskedelmi államtitkár véletlenül hozzáértő férfiú s ő sokat is tehetne a kivitel fejlesztése érdekében, ha segítőkészek támogatnák.

Igy azonban minden igyekezet és tervezés hiábavaló. A magyar kormány nem tö-

rődik eléggé a magyar tengerészeti ügyek fejlesztésével.

Nem gondol az általam hangoztatott tengerészeti reformok megvalósítására és még sok egyébre, ami mind együttesen szolgálna a magyar gazdasági érdekeket. A kisúst, az uzsorakérdés és az ehhez hasonló nálunk nagyobb jelentőséggel bírnak, semhogy érdemes volna a magyar kiviteli bajokat szanálni. A politika teljesen lefoglalja a szakemberek érdeklődését s nálunk csak igen csekély számmal akadnak az olyanok, akiknek kedvük akad export-ügyünk kérdésével foglalkozni.

A szakemberek azt mondják, hogy magyar közönség nem érett meg arra, hogy érzékkel bírjon az ilyenek iránt. Nos, hát ez téves felfogás.

A magyar közönség minden iránt bír érzékkel, csak föl kell azt valahogyan kelteni. A magyar ember minden téren bevált. Jó iparos, jó vállalkozó, ügyes kereskedő, kiváló exportőr. Csak szaporítani kell a legutóbbiak számát.

Az iskolának új generációt kell nevelnie, amely kötelességtudó, hasznos embereket állít be a gazdasági gépezetbe. A hozzávaló tudomány legyen az olaj s akkor nyugodtak lehetünk: a gépezet nem fog fenakadni.

— **A mi erősségünk.** Mikor a kormányzó el akarta fojtani az egyetlen szókimondó, független magyar lapot, a magyarság észrevétlenül öntudatra ébredt és bámulatos gyorsasággal sorakozott zászlónk alá. Alig telt el néhány hét s előfizetőink száma több százal szaporodott, úgy hogy lapunkat ma már közel ötezer ember olvassa s nemcsak itthon, hanem az egész tengeremeliéken és az ország különböző városaiban szerzett támogatást. Ez az eredmény meglepő egy fiumei újság történetében s hasonló példára aligha akadunk. *A Tengerpart* öt évi fenállása után oda jutott, hogy most már bátran küzdhet a hatalom üldözése, a tulzók okvetetlenkedései ellen. Amit szóvá teszünk, annak megvan a hatása s a hasznos eredménye. *A Tengerpart* mindent megír, mindenkinek, akit sérelem ért, elégtételt követel s nem tűr meg semmiféle megfélemlítést. Ez a mi erősségünk s azt hisszük, hogy ebben rejlik a mi szívósságunk. A fiumei magyarság támogatása tehát nem volt hiábavaló. Olyan lapot teremtett magának, aminőre szüksége van, amelyben szóvá teheti összes sérelmeit. Mindenki, akinek panaszja van valami, vagy valaki ellen, forduljon hozzánk. Panaszát közreadjuk s ha szükségesnek tartja, nevét elhallgatjuk a cél érdekében. A korrupció, a neptozmus s a panamák ellen így harcolhatunk a legsikeresebben.

Amerikai bevándorlás és kivándorlás.

— A legújabb statisztika. —

Az Egyesült Államok kormánya most a közre jelentéseit az 1907—1908-iki budget-évről, amelyben a bevándorlás s a kivándorlás adatait is a nyilvánosság elé bocsátja.

Az adatok szerint az elmúlt budgetévben (1907—1908 július 1) a bevándorlók száma 687,000 volt, az előző évi 1.3 millió bevándorlóval szemben.

A visszavándorlásról pontos képet nem alkodhatunk, mert erről nem vezettek kimutatást.

Az Egyesült Államok bevándorlási főbiztosa, Mr. Watschorn, aki az elmúlt évben Fiumében is járt, azt a véleményét nyilvánította, hogy a visszavándorlók száma körülbelül 100,000-rel kevesebb, mint a bevándorlóké.

De a hajóügynökök vélekedése szerint a visszavándorlás oly nagy volt mint a bevándorlás s így ebben az időszakban a népesség tulajdonképpen a bevándorlás útján nem szaporodott.

Az Atlanti gőzhajózási konferencia adatai szerint 1908 első felében 390,000 ember vándorolt vissza Amerikából és 1907. november és december hónapjában, közvetlenül a krízis kitörése után 296,000 ember, nyolc hónap alatt tehát összesen 686,000 ember hagyta el az egyesült államokat, míg ellenben csak 369,000 ember vándorolt be ugyanezen idő alatt.

Ha tehát július hónapjától 1907. novemberéig nem is lett volna visszavándorlás, akkor is elérté volna a visszavándorlás a bevándorlás arányait.

Amerikában ezekből az adatokból azt a következtetést vonják, hogy a bevándorlás gazdasági jellege megváltozott. A „földkereső” farmer típusa kivészőfélben van s a bevándorlás most inkább nagyszabású ipari munkakeresés, amely a konjunkturák szerint emelkedik vagy csökken. Ezért hangoztatják a kivándorlási törvény megszorítását.

Ha a bevándorlási viszonyokat szemügyre vesszük s nem egy rövid periódus alapján ítélkezünk, meg kell állapítanunk, hogy bevándorlók kétharmada Amerikában marad.

Íme a számok: 1898—1907-ig 7,775,000, vagyis évenként 777,000 bevándorló, míg 2,516,000, vagyis évi 251,000 a visszavándorló.

Tehát egy évtized alatt az Unio lakossága 5,259,000 emberrel szaporodott a bevándorlás révén, ami évi 526,000 növekedést jelent.

Meg kell azonban azt is jegyezni, hogy a bevándorlási statisztikában csak a harmadik osztályú utasok szerepelnek, de feltétlenül sok azoknak a száma, akik bevándorlási és letelepedési céllal érkeznek Amerikába.

UJDONSÁGOK.

— A fiumei m. kir. tengerészeti akadémia. A m. kir. tengerészeti akadémia, amely ujjászervezése óta 12 éve áll fenn, idei értesítőjében is bizonyosságot tesz róla, hogy színvonalra bátran megállja a versenyt a hasonló jellegű intézetekkel. Ez az intézet nyújtja a magyar tengerészet számára a szakembereket, akiknek ismert kiváló képzettsége jó nevet szerzett a magyar tengerészetnek az ismerős partokon. Az intézetből most 11 növendék került ki a gyakorlati életbe 1 jeles, 3 jó és 7 általános elégséges eredménnyel. Az új tengerészapródok a következők: Bertóti József, Budai Lajos, Cante Ármán, Kárpáti Lajos, Kertész József, Kotzó Frigyes, Mozog István, Vári Nagy Lajos, Rákosi Róbert, Salamon János és Sperber Mario. A nevekből is látható, hogy tulnyomó részben anyaországi magyar fiúk látogatták az idén a tengerészeti akadémiát. Az előkészítő I. és II. osztály növendékei, úgy mint minden évben az akadémia fennállása óta, 30—70 napi gyakorlati utazásra mentek az Adria társaság hajóival. Az utazás végcélja Marseille, Liszabon, Rouen, Antwerpen, Glasgow, London, Newyork. Szeptember hó eljén a felvételi vizsgálatok befejezte után az újonnan felvett növendékek az intézet egyik szaktanárának vezetésével és több III. osztályú növendék felügyelete alatt a tengerészeti pályára

való alkalmasságuk kipróbálása végett az Adria egyik hajóján 60 napig tartó hajózással mennek.

— Honvéd zászlóalj Fiumében. Megbízható forrásból közlik velünk, hogy az őszszel fontos intézkedések történnék a kaposvári honvédek áthelyezése dolgában. Egy zászlóalj ez év őszén Fiuméba helyeztetik át, a másik pedig a jövő tavasszal Szekszárdra vagy Pécsre kerül. A harmadik zászlóalj kerül a magyar tengerpartra, Fiuméba, s ezzel a fiumei magyarság egy nagyon régi kívánsága, amelyért annyit küzdöttünk, megvalósul.

— Egy fiumei hivatalnok becsületesége. Vogel Lajos, a Szusákon székelő „Adriatika” Törköly-lepároló és Cognac-Ipar R.-T. hivatalnok a minap a brassó—budapesti gyorsvonat egy fülkéjében utazott, melyben rajta kívül csak egy uri hölgy foglalt helyet. Utközben a hölgy egy kis csomagot vett észre ülése mellett, melyet abban a hiszemben, hogy az Vogel tulajdona, átnyújtott utitársának. Ez kíváncsian megnézte a csomagot és abban felbontása után legnagyobb meglepetésére 2380 korona készpénzt és egy öt dolláros bankjegyet talált. Vogel a gazdátlan pénzt, melyet úgy látszik egy Amerikából visszaérkezett utas felejtett a vasuton, a békéscsabai állomáson átadta az állomásfőnöknek.

— Meglopott bolgár ügyvéd. A rendőrség egy bolgár ügyvéd följelentést tett, hogy Zágrábból jövet a vonaton ismeretlen tettesek elemezték a podgyászát, amelyben ruha és fehérneműje, továbbá több érték tárgy volt. A rendőrség nyomoz a tettesek után.

— Zátoryra jutott hajó. A „Mostar” osztrák gőzös Bonából Anconába menet a S. Maria di Lenca fok közelében zátoryra jutott. A hajó megsérült s az I. számú tár megtelt vízzel. A hajó megmentésén több gőzös fáradozik.

— Utező detektív. A budapesti rendőrség egy detektívet küldött Fiuméba, akinek az lesz a feladata, hogy az utazó zsebtolvajok, sipisták és körözött emberek után nyomozzon. A detektív eddig Fiumében négy ilyen embert tartóztatott le. Ezentúl Budapest és Fiume között a vasuton állandóan szolgálatban lesz egy detektív.

— Kémkedés gyanuja alatt. A pólai hatóság két német embert tartóztatott le kémkedés gyanuja alatt. Az idegeneknél katonai térképet találtak, ami még nem bizonyítja bűnösségüket. Valószínű, hogy szabadon bocsátják őket.

— Hazatérés. Az Austro-america hajóársaság „Maria Washington” gőzöse e hó 5-én Newyorkból Boston érintésével 1131 utassal Triesztbe indult. A visszavándorlók többnyire olaszok és magyarok.

— A tenger fia. A Cunard társaság „Carpathia” gőzösen Newyorkból Fiuméba jövet utazott Piacentini Attilio a feleségével. Az ut közepén a felesége egy egészséges fiúgyermeknek adott életet. A keresztelőn az utasok vettek részt, amely után mulatságot csaptak. A boldog anyát a trieszti kórházban helyezték el.

— Esti kirándulás a Quarneróra. A Magyar-horvát hajóársaság kedden este kirándulást rendez a „Tatra” gőzössel a Quarneróra. A hajó este 8 órakor indul el Fiuméből, 9 órakor Abbaziából s éjfél táján tér vissza Fiuméba. A közönség szórakoztatására zene is lesz a hajón. Menetár személyenként 2 korona.

— Csendőrállomás a Deltán. Jelentetük már, hogy a horvát hatóságok a Szusákon levő Brajdica és Delta telepeken, hol az államvasutak farakodó pályaudvara van, az állandó falopások megakadályozására csendőrséget létesítenek. Most arról értesültünk, hogy hat csendőrből álló csendőrszakasz már megkezdte működését nappali és éjjeli őrséggel. A csendőrség kirendelésével az államvasutak és a fakereskedőknek régen hangozott panaszát orvosolják, mert évenként ezekre menő kárt szenvedtek a falopások miatt.

— A kikötőből. Augustus 10. Érkezett: „Tonci” osztrák gőzös Sebenicóból 100 tonna cementtel; „Urano” osztrák gőzös Triesztből 64 tonna vegyes áruval. Indult: „Szápáry” magyar gőzös Marseillebe 60 tonna kénnel és 40 tonna vegyes áruval; „Nicolaus” török

gőzös Zengből üresen; „Dalmat” osztrák-magyar yacht Zarába.

— Az Adriai tenger betegsége. Az adriai tenger északi felében, tehát éppen a fiumei öbölben, a tenger felszínét és fenekét gyakran egy nyúlós, nehezen folyó anyag lepi el, melyet a parti halásznépség „mar sporco”-nak, a tenger osztorának nevez, mert fellépése hálóikban tetemes károkat szokott okozni. A jelenség oka még nincs kiderítve. Most Cori „Promotheus” című tudományos folyóiratban. Kutatásai kiderítették, hogy a „mar sporco” három különböző alakban lép fel; valószínű, hogy e három alak egy és ugyanazon proceszusznak három különböző fázisa. Első alak gyanánt Cori apró, vékony átlátszó hártványcskákat figyelt meg, amelyek különösen ott fordultak elő, ahol a tengerfelszín nyugodt és csendes volt, ha hullámszó állt be, ugye hártványcskák előbb pelyhekké, majd meg nagyobb kiterjedésű hártvaszerű réteggé egyesültek. Második fázis gyanánt Cori hosszú, fehér fonalakot vett észre, amelyek a víz felszínétől függőlegesen 4—6 méter mélységre is leérnek. A jelenség harmadik alakja egy vastag, ragadós rétegben nyilvánul, amely csak nagyobb mélységben a tenger fenekén fordul elő. Mind a három alaknál a nyálkás anyagban rengeteg mennyiségben apró tengeri állatok (peridineák) vannak. Steuer dr. már régebben megállapította, hogy a tenger elnyálkásodása a peridineák szaporodásának egyik kísérő jelensége. Cori kutatásaiból pedig kitudt, hogy a nyálkás anyag a hőmérséklet emelkedésével és a tenger sótartalmának a csökkenésével egyenes arányban képződik. Érdekes még, hogy a „mar sporco” éjjel világít. Hogy ez a foszforeszkálás az egész masszának, vagy csak a benne nyüzsgő peridineáknak a tulajdonsága, az szintén nincs még eléggé kiderítve, de valószínűbb, hogy a peridineák azok, amelyek remek ragyogásukkal csendes nyári éjszéken gyönyörködtetik a tengeri utazókat.

— Az osztrák Lloyd tarifáinak revíziója. Az osztrák kormány a Lloyd társasággal kötött új szerződésében tudvalevőleg minden tekintetben, főleg azonban a hajófuvardíjak megállapításánál az eddigieknél sokkal nagyobb befolyást biztosított magának. Többek között kikötötte, hogy a tarifák minden két évben revízió alá vészenek, hogy azok ily módon a változott termelési és kereskedelmi viszonyokhoz jobban hozzáilleszessenek. Az első ilyen revíziót ez év végén fogják megtartani és az osztrák kereskedelmi miniszter, valamint az osztrák ipartanács már most felhívásokat bocsátott ki az érdekelt körökhöz, hogy véleményüket és esetleges kívánalmaikat közöljék. A beérkezett vélemények alapján első sorban a keletindiai, kínai és a japáni viszonylatok díjtételeit fogják megállapítani. Ezeknek az új díjtételeknek megállapítása bennünket is igen közelről érdekel, mert keleti forgalmunkat ugye a közelebb eső helyekre, mint a távol Keletre, a Lloyd társaság látja el. Ez a társaság ugyanis a hivatalos statisztika szerint évenként több mint másfél millió métermázsas áruforgalmat közvetít Fiume és a Kelet között. Talán főleges hangsúlyozni, hogy a revíziónál az osztrák kormány a magyar kereskedelmi érdekeket lehetőleg nem fogja figyelembe venni, annak dacára, hogy az Osztrák Lloyd közel hatszáz ezer koronát kap évenként azért, hogy a magyar hajózási vonalnak versenyt támaszson.

— A végrehajtási eljárásról. Marschalló János dr. törvényszéki bíró és Török Sándor dr. budapesti ügyvéd most azták ki a végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosításáról és kiegészítéséről szóló 1908-ik novella és az igazságügyi miniszternek a t.-c. végrehajtása és átmeneti intézkedései tárgyában kiadott rőndeletét, amelyet magyarázatokkal is elláttak. A könyv ára 3 korona s megrendelhető a szerzőknél, Budapest, Nagykorona-utca 8 sz. alatt.

— A sósborszesz. A fővárosi lapokban olvassuk: A belügyminiszter tudvalevőleg rőndeletileg tiltotta minden olyan sósborszesz feliratu gyógyszer árusítását, amely só és borszesz kívül egyéb alkotórészeket is tartalmaz. E rőndeletet a fővárosi hivatal immár végrehajtotta, amennyiben a tanács révén utasította a kerületi előljárókat, hogy a kifogásolt sósborszesz készítmények gyártását és elárusítását tiltsák be s a készleteket kobozzák el. A rőndelet végrehajtását a tisztii főorvos maga fogja ellenőrizni. Ajánlatos tehát, hogy a mi ke-

reskedőink is alkalmazkodjanak e rendelethez, nehogy kellemetlenségük és káruk legyen az eltolt sósorszeszek árusítása miatt.

— **Fiume állomás az 1908. év június havában.** Fiume állomás 1908. évi június havi áruforgalma (vasuton érkezett és továbbított áruk) az előző évi június havi forgalommal szemben úgy a kivitelnél (— 209 kocsi), mint főképpen a behozatalnál (— 1922 kocsi) tetemesen csökkent.

A csökkenés a **behozatalnál** rizsnél (878 kocsi), kőszénél (708 kocsi) és chilisalétrórnál (172 kocsi) a legszembetűnőbb, melyet csak kis mértékben ellensúlyoz a foszphatnál mutatkozó (452 kocsi) növekedés.

A **kivitelnél** az őrleményeknél (500 kocsi), dongánál (145 kocsi), haszonfánál (112 kocsi) és cementnél (100 kocsi) mutatkozik nagyobb csökkenés, melylyel a hüvelyeseknél (389 kocsi) és egyéb gabonánál (215 kocsi) észlelhető növekedést szembeállítva végeredményében a kivitelnél mégis csökkent.

Részletes számadataink egyébként a következők:

	összesen tonnában
1908. évi június hóban	108,992
1907. évi június hóban	130,305
tehát	— 21,313
1908. év első felében	730,885
1907. év első felében	765,725
vagyis szintén	— 34,838

Irányonként következőképpen alakult a forgalom:

Behozott (Fiumében feladott):	
1908. évi június hóban	34,361
1907. évi június hóban	53,579
tehát	— 19,218
1908. év első felében	269,432
1907. év első felében	340,841
tehát	— 71,408

Kivittetett (Fiumében leadott):	
1908. évi június hóban	74,631
1907. évi június hóban	76,726
tehát	— 2,095
1908. év első felében	461,445
1907. év első felében	424,884
tehát	+ 36,571

— **A törvények uralma.** A „Budapesti Napló” e cím alatt a következő szavakkal emlékszik meg Fodor Oszkár ügyéről:

Fiuméből, sajtó ügyek miatt kiutasítottak egy magyar újságíró. A belügyminiszter, a törvénytisztelő belügyminiszter, nem semmisítette meg a határozatot, de meg sem erősítette. A kiutasított újságíró a napokban megjelent Fiumében és a temperamentumos olaszok azonnal becsukták három napra. Van tehát sajtótörvény nálunk, de van rá mód — a törvénytisztelő belügyminiszter uralma alatt — hogy eltolcolással, rövid úton való lecsukással büntessék a kényelmetlen újságírókat. Soha nem volt lehetséges a törvények ilyen kijátszása, csak Andrassy, ragyogóan alkotmányos belügyminiszter uralma alatt. Ilyen módon védelmezte meg a megyei autonómiát is. A megyei autonómia mindenütt felvirágozott az ő védelme alatt — ahol híven teljesítette parancsait. Egyébként a levegőbe röppült. A sajtószabadságnak is védője, oltalmazója. A világot sem hagyja jóvá Fiume kitiltó rendeletét. Mit tehet ő arról, hogy a kitűnő olaszok megkérdése nélkül becsukják a tisztelt sajtót.

Távirat ◀▶ Telefon.

Életbelépett a bankkartell.

BUDAPEST, aug. 10. A nagy bankok kartellje, melynek következtében a pénz és a hitel az egész országban megdrágul, ma lép életbe. A vidéken csak a fővárosi bankok által finanszírozott pénzüzetek csatlakoztak a kartellhez, a többi vidéki intézett távol tartja magát tőle.

Szmrecsány püspök halála.

NAGYVÁRAD, aug. 10. A Sankt-Móricban elhunyt Szmrecsány püspök halála az egész városban nagy részvétet keltett. A középületeken és számos magánépületen gyászbogók lengenek. A város az elhunyt családjának részvétáviratot küldött. Az elhalt püspököt Sankt-Móricban bebalzsamozták s onnan Nagyváradra szállítják, ahol temetése pénteken fog végbemenni. Az elhunyt hír szerint nem hagyott végrendeletet hátra.

Képviselői beszámoló verekedéssel.

BUDAPEST, aug. 10. Vörösmarthy Miklós a szentendrer kerület országgyűlési képviselője tegnap Szendendren beszámolót tartott, melynek folyamán hevesen kikelt a néppárt ellen, mely a kerületben nemrég szervezkedő gyűlést tartott. A jelenvolt néppártiak erre zongani kezdtek, mire a függetlenség pártiak nekik estek és szétverték őket. A csendőrségnek kellett a rendet helyreállítani.

Vasuti szerencsétlenségek mindenfelé.

SZALKHÁZA, aug. 10. Tegnap az itteni állomáson kisiklott egy személyvonat. Több utas megsebesült s két személykocsi megrongálódott.

BÉCS, aug. 10. Ma egy érkező személyvonat a befutó vágányokon kisiklott. Négy utas s egy vasuti alkalmazotti súlyosan megsebesült.

BERLIN, aug. 10. Ma éjjel a közelben borzasztó összeütközés történt két teljes gyorsasággal haladó személyvonat között. Kilenc utas azonnal meghalt, számosan a halállal vivódnak.

PÁRIS, aug. 10. A közeli Varseillesben tegnap este két villamos kocsi összeütközött. Tíz utas életveszélyesen megsebesült.

A nagyszerb propaganda.

KARLOCA, aug. 10. A nagyszerb propagandával gyanúsított Pribicevics Valériánt, hasonnevű horvát képviselő öcsesét tegnap letartóztatták. Lakásán házkutatást tartottak és súlyosan kompromittáló iratokat találtak, melyeket beszállították Zágrábba.

Viharok az országban.

ARAD, aug. 10. Arad fölött ma óriási vihar vonult el. A szélvész borzasztó pusztítást vitt véghez a környékbeli szőlőkben s a városban számos kéményt ledöntött. A református templomba és a központi szállodába beütött a villám.

NAGYKIKINDA, aug. 10. Itt ma óriási vihar dühöngött. A szélvész a városban és a környéken rendkívüli nagy károkat okozott. Egy közeli őrházba a vihar alatt becsapott a villám és Betegh Kálmán vasuti őrt agyon sújtotta.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Velence

Elsőrangú Maison Meubleé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: Dr. Janovitz Guido orvostudor.

Rendelés a villában d. e. II—12 és d. u. 3—4 órákor.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi s dupla malátásör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

Elsőrendű fehérnemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Helyiség változás.

Bátorkodom a n. é. közönséggel tudatni, hogy az eddig a Via Andrássyban felelő

kávé- és tejszarnokomat

a Piazza Elisabetta és Via Adamich sarkára (az Adria palotával szemközt) helyeztem át.

A n. é. közönség szíves pártfogást kéri tisztelettel

Telefon 534.

Fleischhacker C.

Magyar s német nyelvet bíró, gépirásban is jártas

német gyorsíró kisasszony

két hónapi alkalmazásra felvétetik.

Cim a kiadóban.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Globus Hirlapügynökség.

Ujság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca (az Europa szálló közelében).

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadás betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEJY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

